

Digital dannelse

- dannelse i, fra og til en digital verden

September 2017

Michael Paulsen

Lektor i pædagogik, Syddansk Universitet

Twitter: @Forskermp

www.michaelpaulsen.dk

Agenda

- 1. Hvad er digital dannelse?**
- 2. Hvorfor er digital dannelse vigtigt?**
- 3. Hvordan arbejde med digital dannelse?**

2 grunde

Man bør forholde sig til digitale medier i undervisningen af 2 gode grunde

1) For undervisningens skyld

2) For at hjælpe eleverne med at blive digitalt dannede

- **Dannelse:** komme godt på vej i verden (blive kvalificeret medbestemmende, blive menneske, tænke og handle alment...)
- **Digital dannelse:** komme godt på vej i verden *idag* (ifht. digitale trusler og muligheder, afsæt og fremtidsmuligheder/udfordringer..)

Mening med gymnasiet: Grib ind i elevernes liv for at dette kan blive bedre => hjælpe eleverne med at blive til i verden/samfundet på gode måder

Elever

Fx

Læringsnetværk:
forældre, venner mv.
Interesser
Erfaringer (skole mv)
Køn
Evner
Relationer
Hjem
Forestillinger

Gymnasiet

Fx

Fag
Bekendtgørelse, lov
Medier, fx **it**, lokaler
Den konkrete skole
Ledelse, styring, organisering

Verden

Kapitalisme
Demokrati
Natur-kultur
Nationalstater
Uddannelse
Migration
Det senmoderne
Digitalt samfund

Gymnasiets formål: **almendannelse** = *hvad der skal til for at eleverne bliver egnede til den demokratiske styring af hele samfundet (bidrage uden at tyrannisere, løse ting i fællesskab til alles bedste)*

=> Hvordan kan “mine” fag give mulighed for det? (dobbelt ansvar)

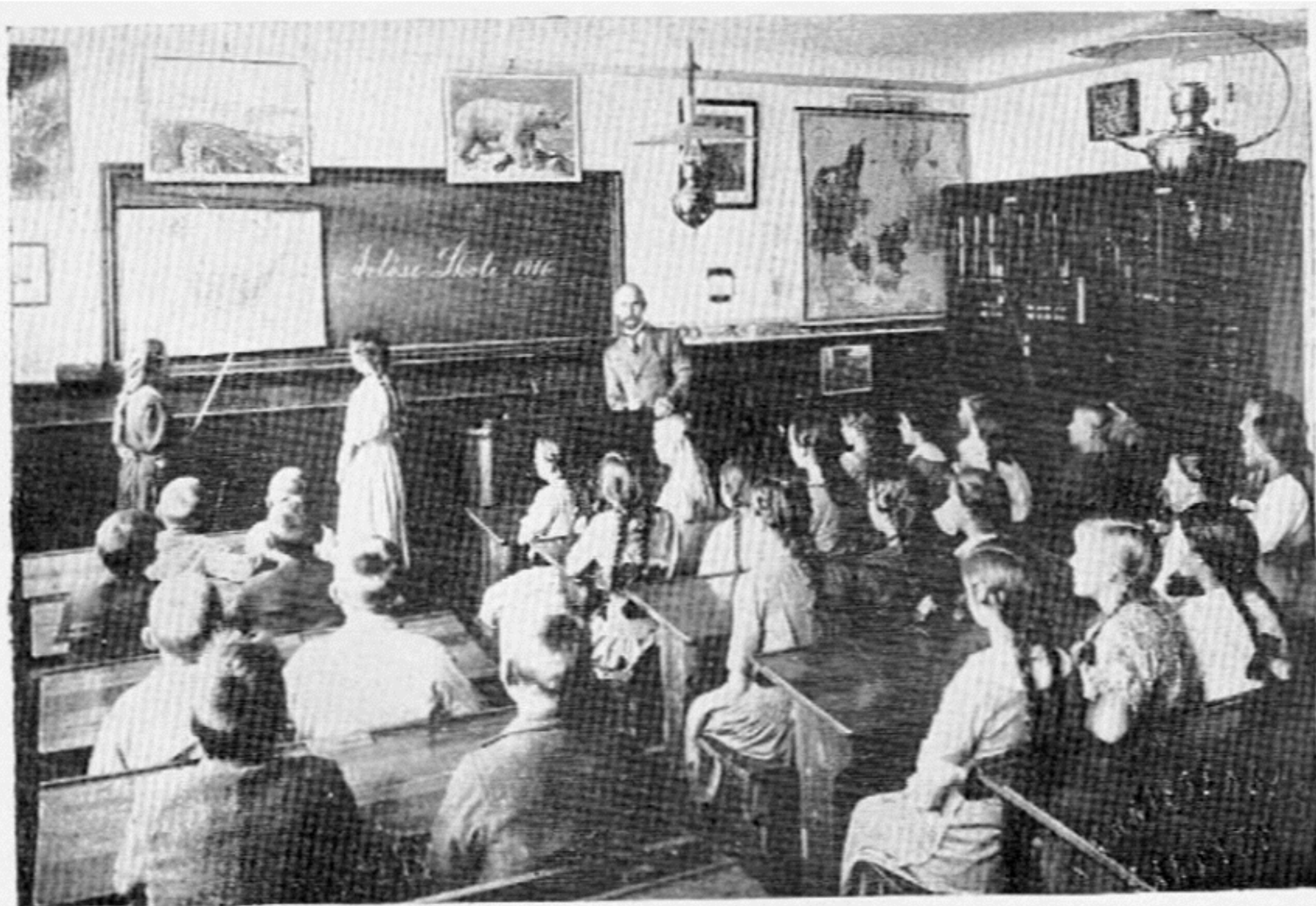
Perspektiver på digital dannelse

- A. Hvordan hjælper vi eleverne med at *forstå* og *takle* **vanskeligheder** i det nye mediemiljø?
- B. Hvordan hjælper vi eleverne med at *bruge* nye digitale **muligheder** kritisk og fagligt relevant?
- C. Hvordan **udfordrer** vi eleverne med fagligt relevant andethed, som nettet lukker op for?

I

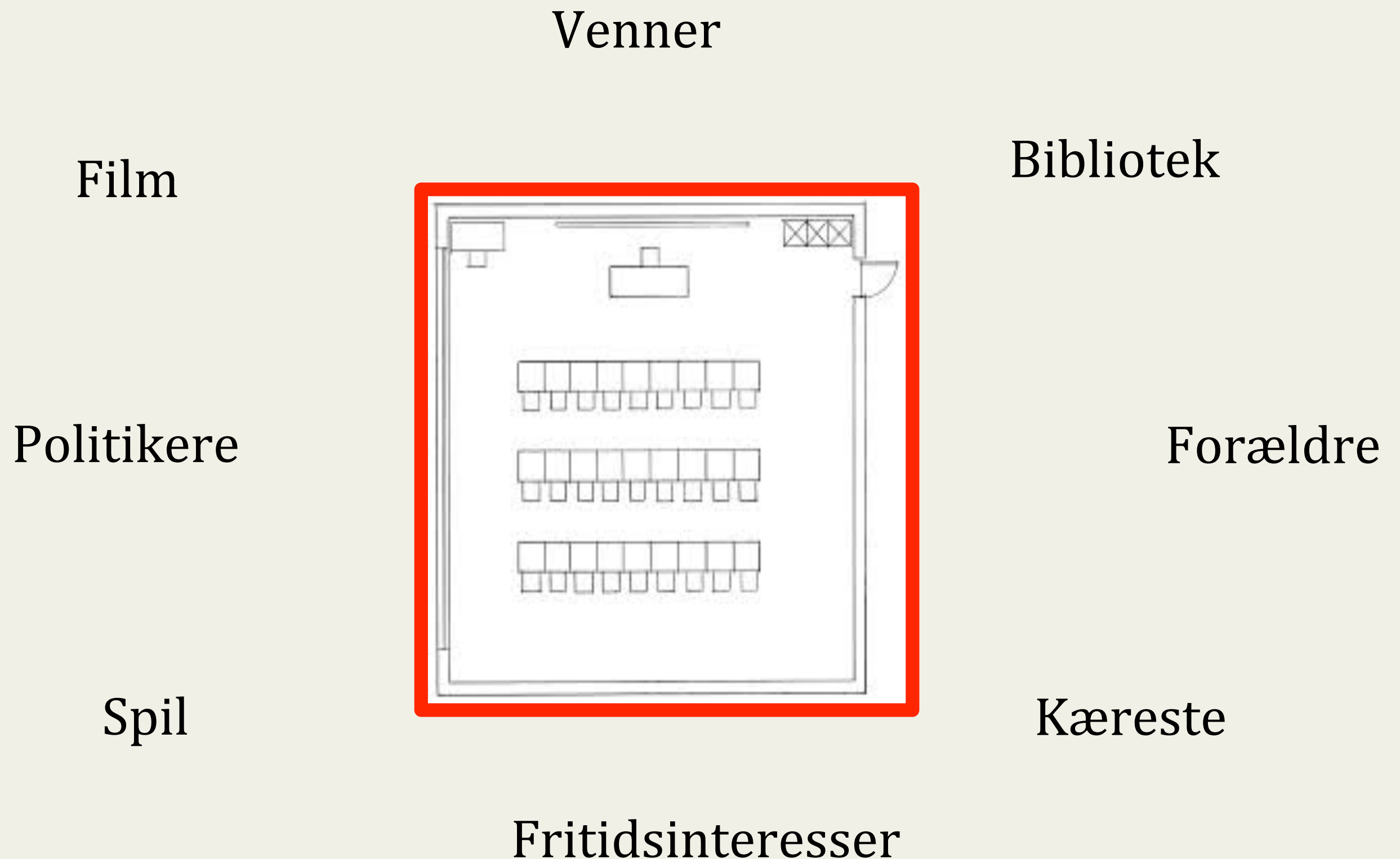
Vanskelighederne

Det lukkede ekkorum

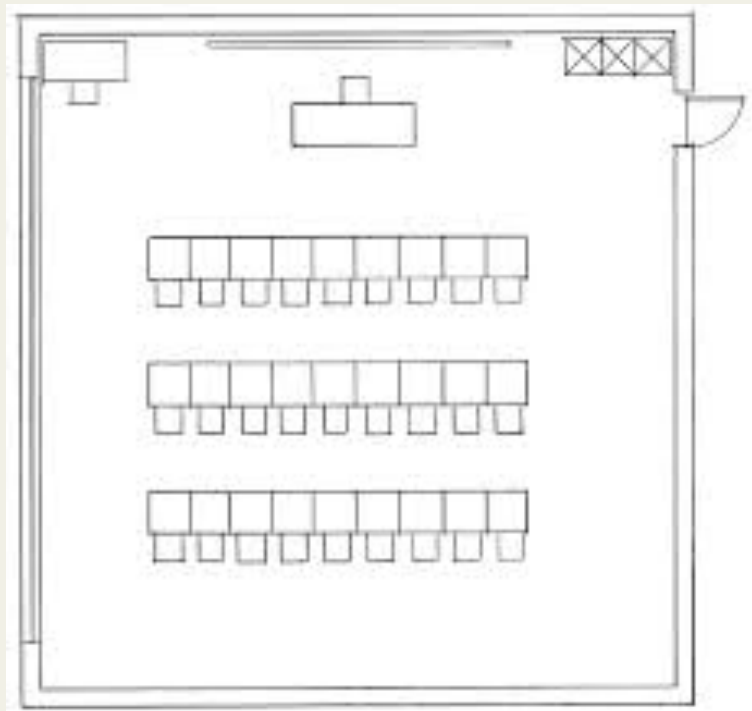
Arlose Skole: Interior 1916.

Skolestuen med tæt membran: situationen før de digitale medier

To determinanter for dannelse

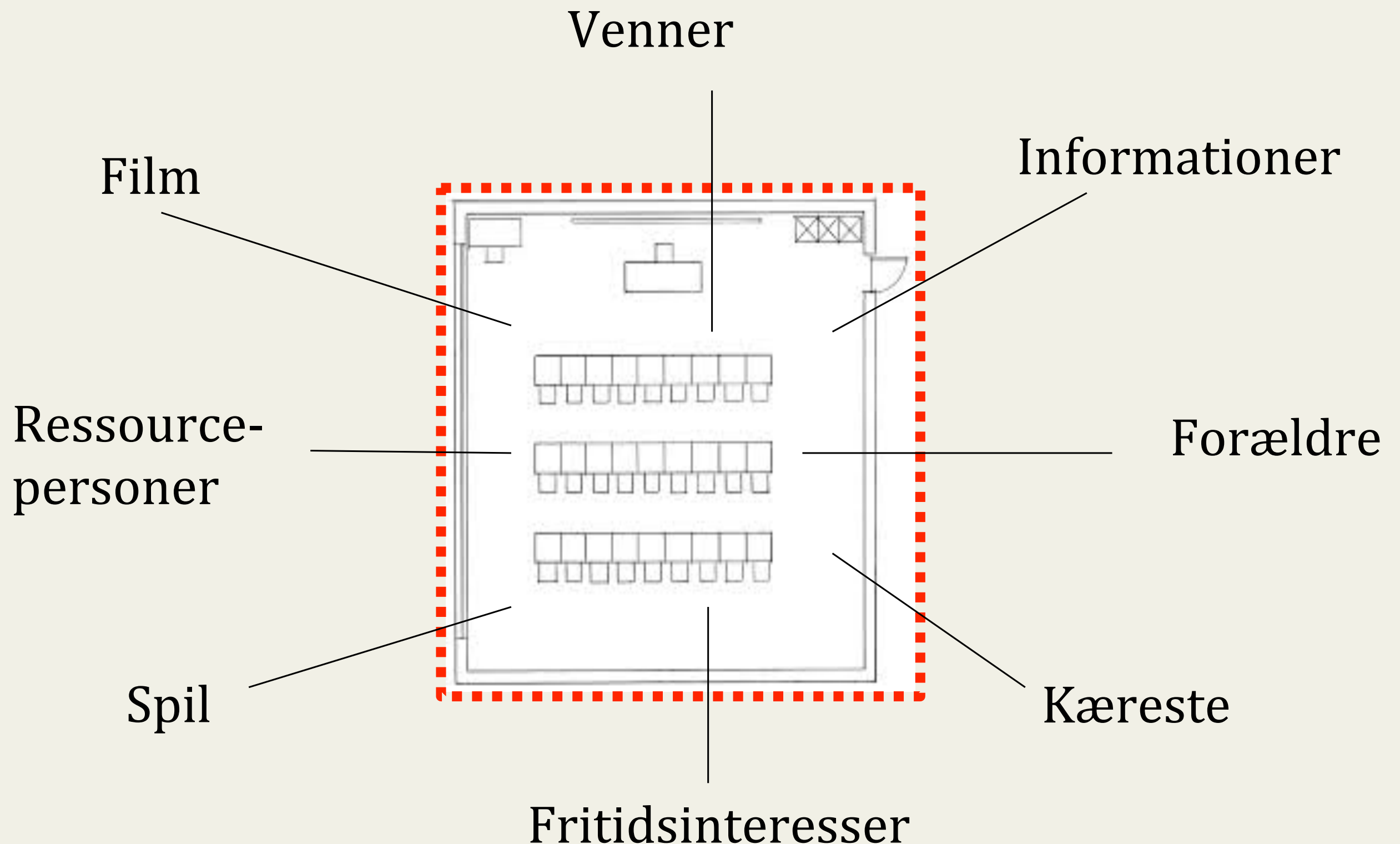
- Skarpt skel mellem undervisningsfællesskabet og læringsnetværk → chanceulighed og negativ social arv
- Medier: bogen, tavlen og senere også analoge elektroniske medier som båndoptager og film

Virkeligheden uden for skolen

Elevens læringsnetværk:
hjemmet, nære venner

Skolestuen med porøs membran grundet digitale medier og trådløse netværk

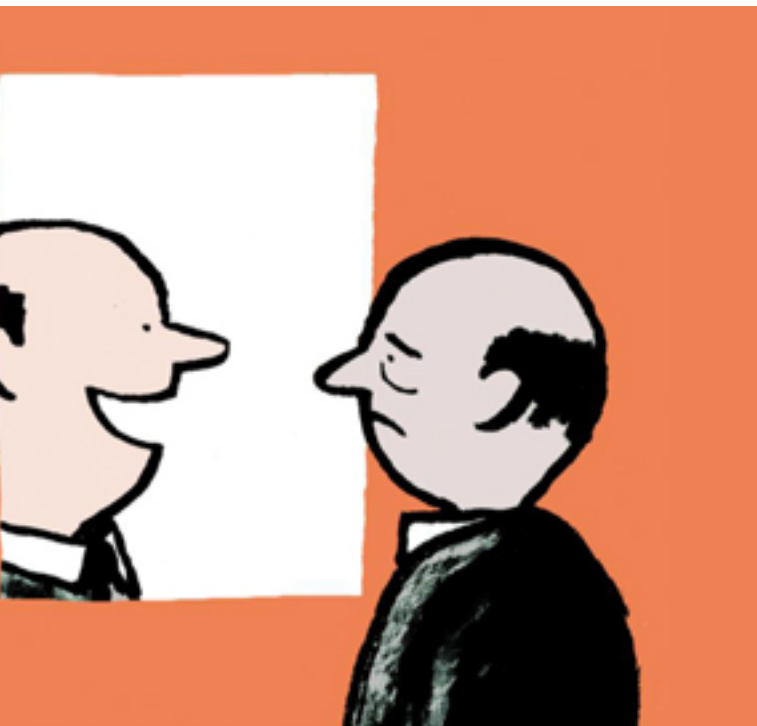
Ineffektive skoleautomatreaktioner

- *Forbudsstrategi*

- Skader lærer-elev forholdet
- Konflikter i lærerkulten
- Polariserer elevkulturen: snyd og paternalisme
- Virker ikke, hverken teknisk eller socialt
- Forhindrer digital dannelse

- *Ligegyldighedstrategi / “ansvar for egen mediebrug”*

- Forstærker dårlig klasserumskultur
- Især fagligt svage elever bliver tabt i mediestormen
- Forhindrer digital dannelse

Blande sig uden forbud eller ligegyldighed

- **Analysér** den nye situation med eleverne, som *epokalt nøgleproblem* (evt. med innovative løsninger i klassen)
- Lav løbende **eksperimenter** sammen med eleverne, fx multitasking test, forskellige “medie-set-up”, afprøvninger i medierne og med medierne, klasse-aftaler mv.

Digitale teknologier som epokalt nøgleproblem

Student Profile - **Mythos**

Mythos ANHOL (2293)

Personal Details

Gender: Male
Date of Birth: 23 Dec 1994
Age: 16 Yrs 7 Mths
Teacher(s): Mr Mark THORNHILL

Guardian(s): Mrs. ANHOL (Mother)
Mr. ANHOL (Father)

Sibling(s):

Mother Tongue: English
Ethnicity: White - British
Nationality: United Kingdom
Religion: Roman Catholic

Year: 10 Class: 10R House: Jubilee

Schedule

Time	Subject	Room
Now: 13:15	Ma	24
Next: 14:00	En	25

Timetable

Subject	Code	Lead Teacher
Art	10A/Ar	Mrs DUNLOP
Design & Tech	10A/DT	Mr Ranshi
Design & Tech	10B/DT	Mr Willmott
English	10I/En	Mrs FIDDLER
Games	10JMR/Ga1	Mrs ROCCO
Gen Stds	10A/GSt	Mr Willmott
History	10A/H1	Mr CLARK
History	10A/H2	Mr CROSBY-H
Information S	10A/ICT	Mr TREVERS
Latin	10A/La1	Mrs HOWELL
Latin	10A/La2	Mrs ELLAND
Maths	10De/Ma	Mr Aryan

Attendance Last/Current Week

	Mon	Tue	Wed	Thr	Fri
Last	☒	☒	☒	☒	☒
Current	☒	☒	☒	☒	☒

81.25% (13)
6.25% (1)
6.25% (1)
12.5% (2)

Behaviour

Points +8

Positive (2)
Negative (2)
Neutral (1)

Assessments

Yr 10 Ov	Y10 Bio	A
Yr 10 Ov	Y10 Bio	A*
Yr 10 Ov	Y10 Bio	A*
Yr 10 Ov	Y10 Chem	A*
Yr 10 Ov	Y10 Chem	A*
Yr 10 Ov	Y10 Chem	A
Yr 10 Ov	Y11 IT E	B
Yr 10 Ov	Y11 IT T	A*
Yr 10 Ov	Y11 IT P	A*
Yr 10 Ov	Y10 Hist	A*
Yr 10 Ov	Y10 Math	B
Yr 10 Ov	Y10 Art	B
Yr 10 Ov	Y10 Math	A*

God undervisning og dannelse i den digitale tidsalder - trin I

- Hjælp eleverne til til at blive *kritisk bevidste* om de nye medier (som epokalt nøgleproblem)
- Undgå *generelle* forbud og ligegyldighed (som automatreaktioner)
- Hjælp eleverne med at *forstå* og *takle* vanskelighederne i fællesskab

Ideer - brainstorm

I) Hvordan kan elever hjælpes med at blive bedre til at forstå og takle *vanskelighederne* i det nye digitale miljø?

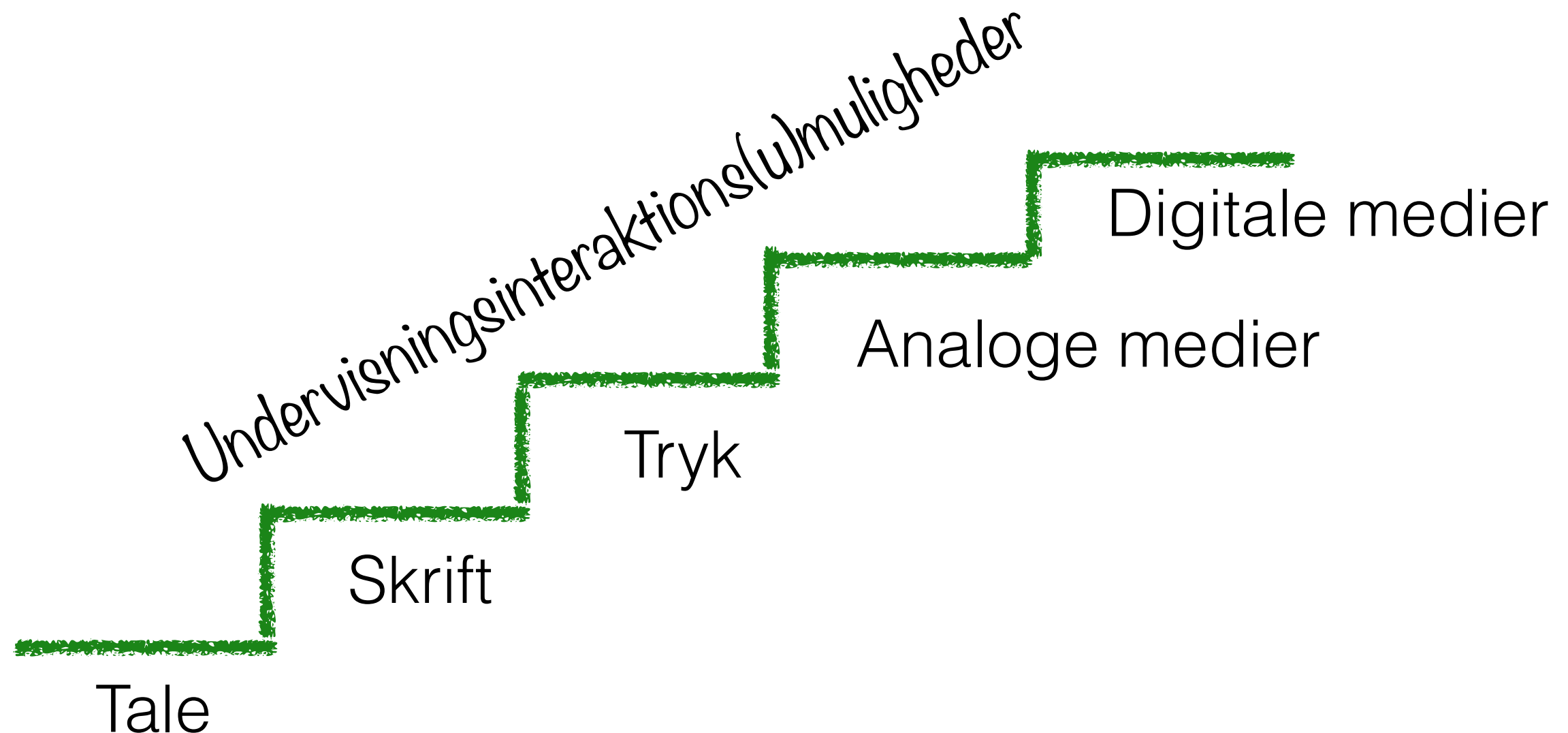
Link: todaysmeet.com/dannelse

2

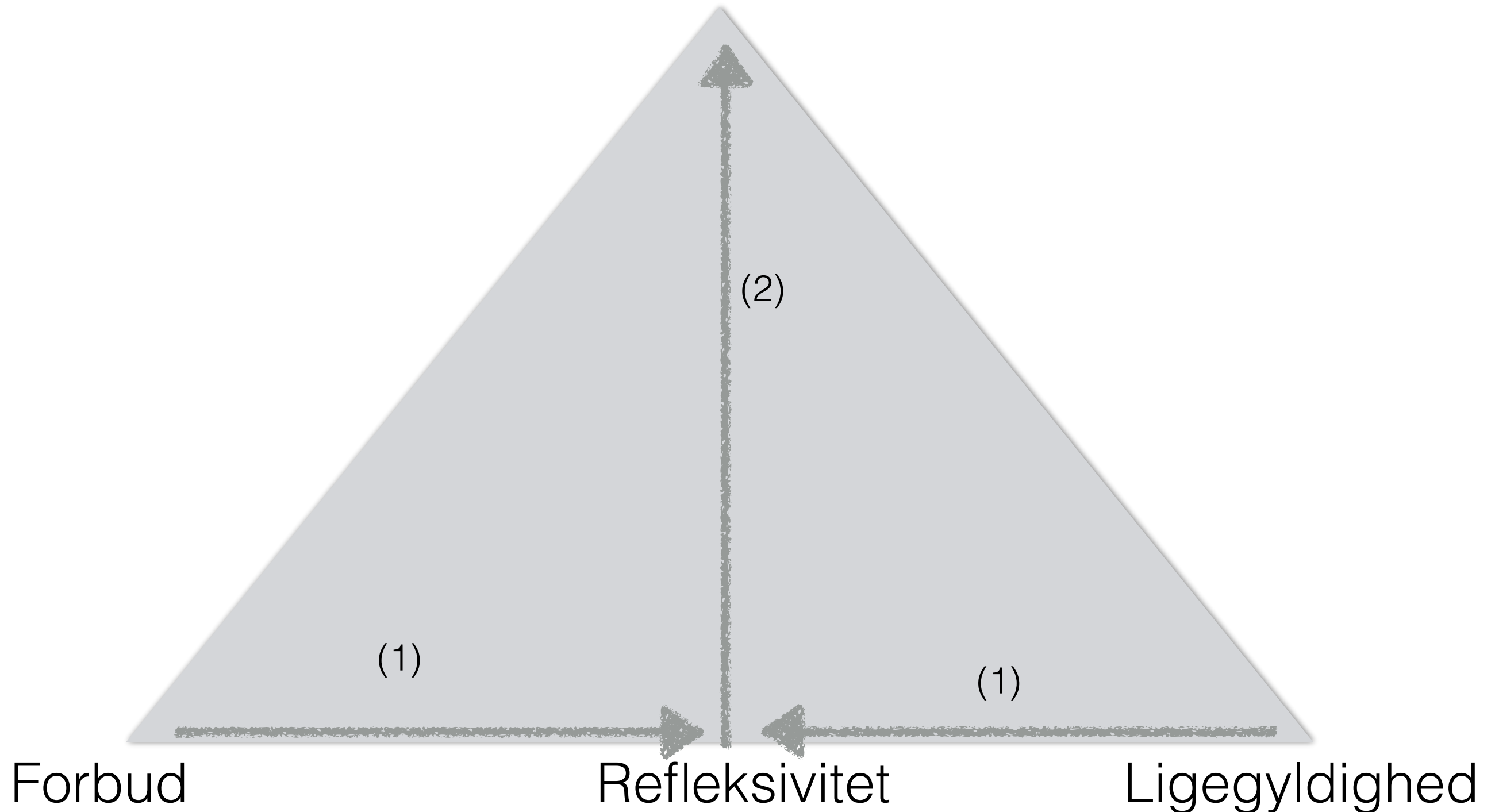
Mulighederne

Flere og flere (u)muligheder

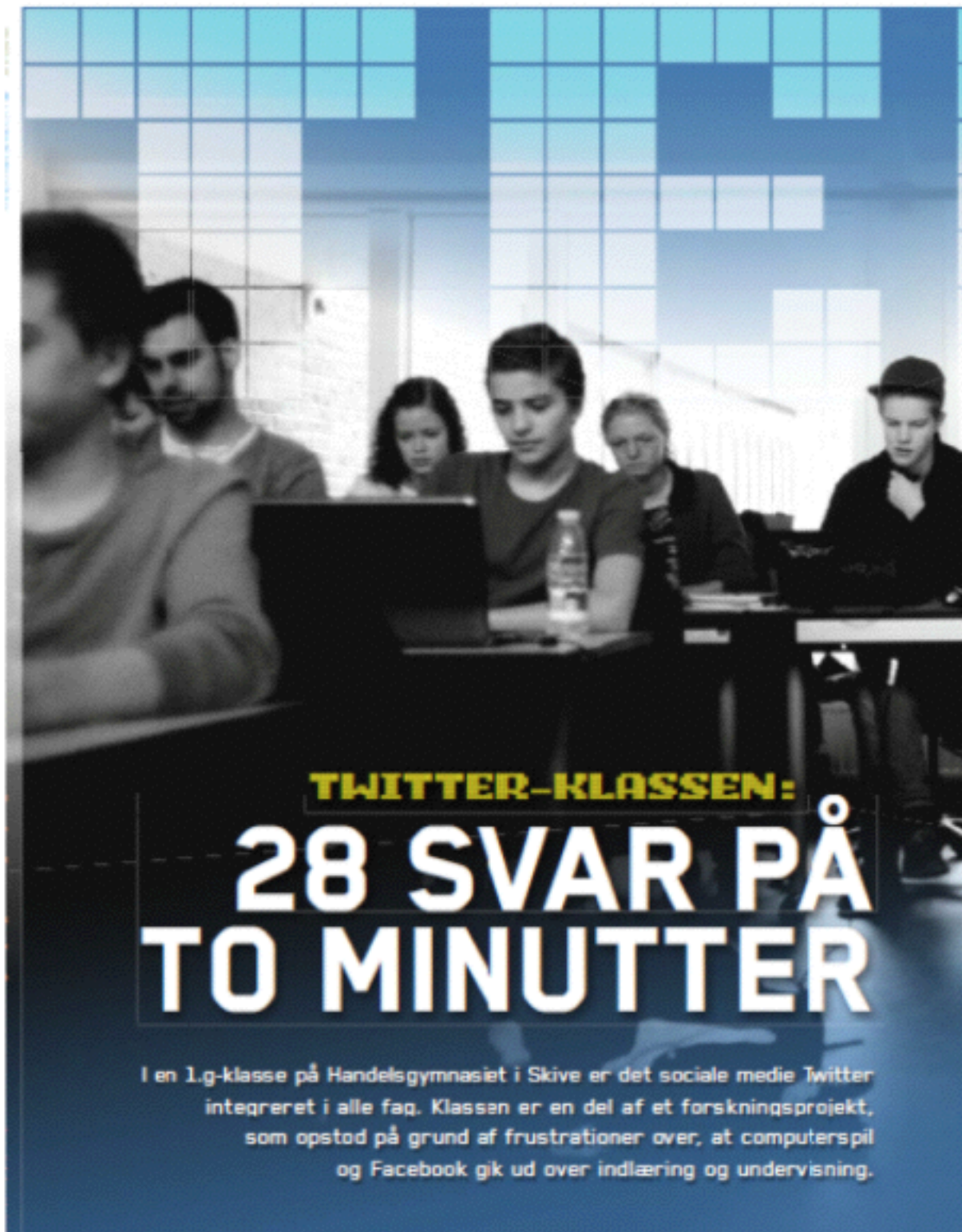
It-didaktik og dannelse

Inddragelse af
sociale medier

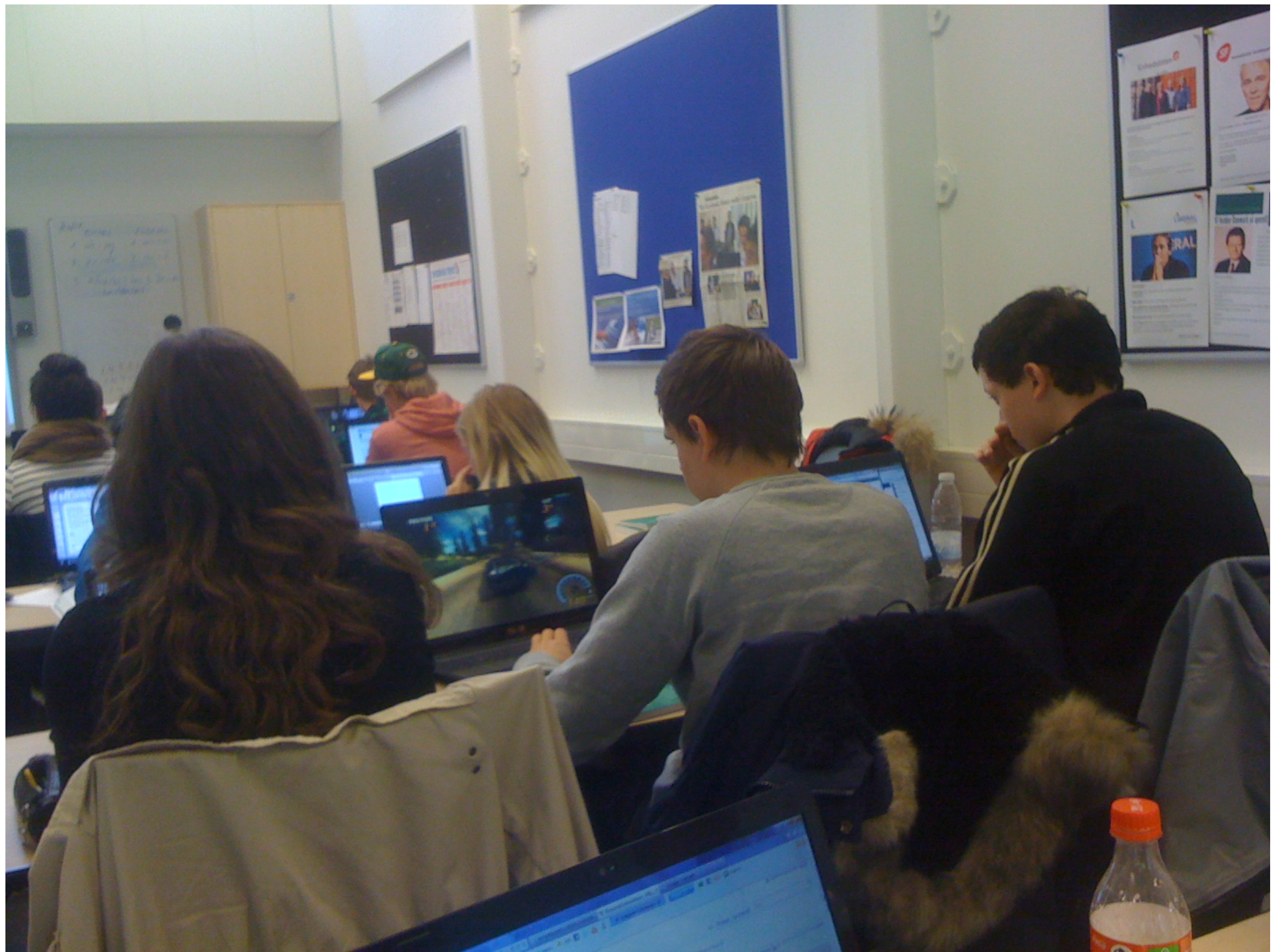
Ex: nye deltagelsesformer

smee.dk

- Alle bliver aktivt bidragende
- Indgangsbillet til mundtligt tilbageholdende
- Brainstorm og input kan deles
- Bidrag kan gemmes
- Link til kilder kan diskuteres
- Bedre hukommelse, når der skrives
- Sproglig formåen trænes
- Opmærksomhed fastholdes

socialemedieriskolen.wordpress.com

Udvikle undervisningspraksis

Læsepraksis (indtryk) Fx lave en i-bog for klassen Fx lytte til audiobøger	Skrivepraksis (udtryk) Fx bruge fælles online-dokumenter Fx at lade eleverne anvende weblogs
Fællesskabspraksis (organisering, normer) Fx lave en online gruppe for klassen	Deltagelsespraksis (interaktion) Fx bruge skriftbårne interaktionsmedier

Digitale dannelsesfelter

Indtryk

Problemer: fx kildekritik

Kompetence: at kunne finde, bearbejde og vurdere information fra nettet på kvalificeret vis

fx: wiki

Udtryk

Problemer: fx opnå feedback

Kompetence: at kunne udtrykke sig fagligt kompetent via nye digitale medier

fx: podcast

Refleksivitet

Problemer: fx: opmærksomhed

Kompetence: at kunne reflektere over, hvordan medierne kan bruges godt og med omtanke

fx: multitasking-test

Deltagelse

Problemer: fx demokrati

Kompetence: at kunne deltage lærende og fagligt bidragende i undervisningen og samfundet via de nye medier

fx: mikroblogging

God undervisning og dannelse i den digitale tidsalder - trin II

- Hjælpe eleverne med at blive gode deltagere i den nye digitale virkelighed - på gode måder, fx demokratisk
- Alsidig it-brug - “kom hele vejen rundt”

3

Perspektiverne

Lærereens dannende rolle: bibringe andetheder

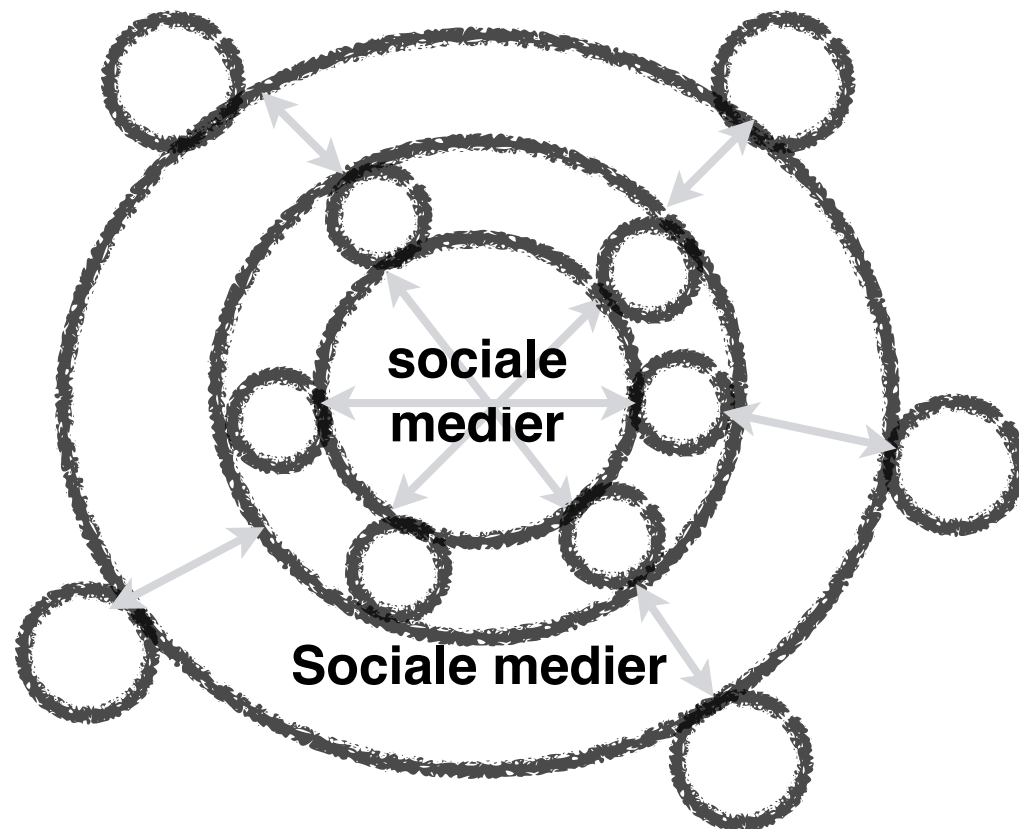
Undervisningsfællesskab Læringsnetværk

Grunde til at kultivere “ind og ud” relationer:

A) Bryde ekkorummet -
udvidet perspektiv -
andetheder

B) Bryde negativ social arv -
hjælpe især de fagligt svage
elever med at opbygge
læringsnetværk

C) Virkelighedsdannende
undervisning

- Relation 1: <- information
- Relation 2: -> formidling
- Relation 3: <-> interaktion

Eksempler

- Forfatteren
- Tv-programmet (#sikkeenfest)
- Større skriftlig opgave
- Kildekritisk søgning
- Virtuel lektiecafe
- Venskabsklasser
- Virksomhedsbesøg
- Politikerne
- Onlinespil
- ...

Gruppen "den tredje bølge" på Facebook

Tweets med lyrikeren:

Matthias Sundroos: Spørgsmål: I digtet Korsør, hvad symboliserer det røde rum

Kasper Anthoni: Det røde rum skal læses i overført betydning. Varme, omsorg, tryghed

Frederik Thomsen: Hentyder du til en tidligere kæreste, er den skrevet efter en virkelig hændelse?

Kasper Anthoni: Digtet er skrevet på baggrund af en virkelig hændelse, et rigtig møde - men ikke med en kæreste

Elev om online-debat med to politikere:

"Det var virkelig fedt, anderledes, spændende og egentlig meget fagligt motiverende at være i direkte kontakt med to politikere"

Eksempler på forløb

Matematisk, teknisk og naturvidenskabelig dannelse Bølge 2: <i>Fx Kollektive forsøgsrapporter</i> Bølge 3: <i>Fx Interaktion med "datasteder"</i>	Samfundsanalytisk, politisk og institutionel dannelse Bølge 2: <i>Fx Simulere valg i klassen</i> Bølge 3: <i>Fx Deltagelsesobservation i valg</i>
Sproglig kulturel og menneskelig dannelse Bølge 2: <i>Fx Multipleksing til film og lign.</i> Bølge 3: <i>Fx Interaktion m. klasse fra andet land</i>	Kunstnerisk, æstetisk og kropslig dannelse Bølge 2: <i>Fx Digital videoproduktion</i> Bølge 3: <i>Fx Kommunikere med "avatar"</i>

God undervisning og dannelse i den digitale tidsalder - trin III

- Hjælp eleverne til at blive *engagerede i verden*, gennem brug af digitale medier og internettet
- Brug internettet til at konfrontere eleverne med andetheder, så deres horisont udvides og de bliver bedre til at møde det og dem som er anderledes end dem selv
- Hjælp eleverne med at opbygge gode læringsnetværk - der kan bryde den negative sociale arv

Status 2017

Hvad gør I pt. for at støtte elevernes digitale dannelse?
Hvor er I henne i bølge-udviklingen?

0) kun forbud eller ligegyldighed

1) Hjælper eleverne med at *forstå* og *takle* vanskelighederne

2) Hjælper eleverne med at bruge de nye digitale kommunikationsmuligheder kritisk og fagligt relevant i undervisningen

3) Udfordrer eleverne med fagligt relevant andet som nettet lukker op for?

Link: todaysmeet.com/dannelse

Enig - uenig ? !

